

Akademik Milli Dram Teatrında "Zəfər yolu" adlı tamaşanın möhtəşəm və təntənəli nümayişi oldu. Əsərin və tamaşanın müəllifi, quruluşçu rejissoru Xalq artisti, professor Azər Paşa Nemətov, quruluşçu rəssamları Azər Paşa Nemətov və İlham Elxanoğlu (Əməkdar mədəniyyət işçisi), bəstəkarı Siyavuş Kərim (Xalq artisti, professor), rejissoru Emil Əskərovdur.

pozisiya çərçivəsində dramatik hadisələrin canlı, ifadəli və obrazlı əyanılıyına nail ola bilir. Aktyor heyəti maraqlı, baxımlı və təsirli ifaları ilə diqqət çəkir. Hər bir ailənin hər bir üzvü, o cümlədən, hərbi heyət dəqiq mizan-hərəkət topluluşu nümayiş etdirirlər. Hər bir obraz, xüsusən hərbi qüvvələri təmsil edən aktyorlar sərrast, canlı və inandırıcı ifaları ilə yadda qalırlar. Bu, söz yox ki, hərbi heyəti təmsil edən personajlarla təlim keçmiş Mülki Müdafiə Qoşunlarının baş zabiti, mayor Şahlar Həsənovun xidmətidir. Bunun nəticəsidir ki, əsgər və zabıt heyətinin üzvlərini ifa edən aktyorlar baxımlı oyun nümayiş etdirirlər.

Tamaşada dramatik hadisələrin inkişafı boyunca obrazların xarakterik cizgiləri üzə çıxır. Tamaşada ənənəvi qaydalara uyğun baş qəhrəman, məni və ya müsbət surət yoxdur. Tamaşada baş qəhrəman Azərbaycan xalqı və

Adından göründüyü kimi, əsər ölkə Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yenilməz Azərbaycan Ordusunun 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığı şanlı tarixi Zəfərə həsr olunub.

Əsərin janrını müəllif "qəhrəmanlıq dramı" adlandırır. Tamaşa teatrın foyesində başlayır. Və bu başlanğıc öz qeyri-adiyyəti ilə seçilir. Aktyorlar tamaşaçılara qarşı, tamaşanın başlanmasını gözləyirlər. Foyədə birdən-birə ölkə rəhbəri, Ali Baş Komandan İlham Əliyev cənablarının cəbhə bölgəsində baş verənlər haqqında məlumatı səsləndirilir. Aktyorlar tamaşaçılarla zala daxil olub, "Bizə silah verin!", "Bizə orduya yazın!" çığırıqları ilə səhnəyə tərəf hərəkət edirlər.

Yaxın keçmişdə baş verənlər gözümüz qarşısında canlanır. Tamaşanın başlanğıc nöqtəsi ilə dramatik hadisələrin sürətli inkişafına təkan verilir. Dramatik gərginliklə başlayan tamaşa bir-birini əvəzləyən səhnələrdə təqdim olunan hadisələrlə davam və inkişaf etdirilir. Əsərin baş qəhrəmanı ölkə rəhbərinin arxalandığı xalq və bu xalqın güvənc yeri olan yenilməz və qəhrəman Azərbaycan Ordusudur. Cəbhə bölgəsində baş verən hadisələrə görə Prezidentin xalqa müraciəti sayızsız-hesabsız gənclərin könüllü surətdə orduya yazılması, vətən uğrunda ölümdirəm savaşına qatılması və doğma torpaqların 30 illik işğaldan azad olunması ilə nəticələnir.

"Zəfər yolu" əsərində dramatik hadisələrin düzüm mexanikası və iç-qəzə inkişafı maraqlı və cəlbədicidir. Əsər yazı manerasına görə müəyyən qəder son dövrlərdə bir çox ölkələrdə geniş yayılmış soundrama janrına da bənzəyir. Bu janra yazılmış əsərlərdə dramatik mətn minimuma endirilib, səs, hərəkət və hadisələrin iç-qəzə inkişafı məqsədini yüksəldir. Ölkə başçısının müraciəti ilə Azərbaycan xalqı vahid bir qüvvəyə çevrilir. Hər bir ailə, yaşından, ictimai mənsəbindən asılı olmayaraq işğaldan azad torpaqlar uğrunda mübarizəyə qalxır. Hər kəs azadlıq mübarizəsinə öz töhfəsini verməyə can atır.

Əsərin müəllifi ölkədə baş verən milli azadlıq hərəkətini 4 ailənin təmsilində təqdim edir. Azərbaycanın hər bir evində, hər bir ailəsində, hətta azsaylı xalqların ailələrində belə hər kəs vahid amal

uğrunda mübarizəyə qalxır. Dramın süjet xətti kimi onun qəhrəmanlarının heyəti da gərgin dramatik ifadə edir. Tamaşanın 30-a yaxın iştirakçısı vahid bir istəklə və əməl uğrunda mübarizə aparır. Dramın mahiyyətində gərgin insan istəklərinin qarşıdurması dayanır. Tamaşaçı səbrsizliklə səhnədə baş verən hadisələri izləyir və yaxın keçmiş göz önündə canlanır.

Tamaşaçıya təqdim olunan birinci ailə - Turan kişi (Nurəddin Mehdiyev), Xalq artisti), Səkinə xala (Hicran Nəsirova, Əməkdar artist), onların oğlanları Azər Orucov (Elçin Əfəndi), nəvələri Arzu

dir, bir çox hadisələr üçün əsaslı olan cəhətlərin fərd vasitəsilə və fərdə konkret hissi formada aşkara çıxarılması deməkdir (səh. 148). Tamaşanın bədii obrazı ümuminin fərdində ifadə olunması kimi anlaşılmalıdır.

Tamaşada xalqı təmsil edən insanlarla bərabər, hərbi qüvvələri təmsil edən qüvvələr də dramatik hadisələrin gərgin inkişafında iştirak edirlər. Səhnə əsərində - Ayaşad Məmmədov (Əməkdar artist və Mətləb Abdullayev, Əməkdar artist), Komandir - Elşən Rüstəmov (Əməkdar artist), Həsən kişi -

Müəllif tamaşada hər iki qüvvənin ayrılmaz vəhdətini nümayiş etdirir. Tamaşada vaxtaşırı və yerində videogörüntülərdən istifadə olunur: videotəsvislər səhnənin davamı və ya əksinə səhnə video görüntülərin davamı kimi sıralanır. Ali Baş Komandanın video çıxışlarından, səfərbərlik, bir neçə şəhərin raket atəşinə tutulması və sair görüntülər səhnə önü və səhnə davamı kimi təqdim olunur. Hadisələrin ardıcılığı nəticəsində video görüntülər də dramatik hadisə kimi başa düşülür...

(Aylın Həşimova), qonşuları Şakir kişi (Elxan Quliyev, Əməkdar artist), ikinci ailə - Vaqif kişi (Əli Nur, Xalq artisti), Fatma xala (Mətanət Atakişiyeva, Əməkdar artist), onların oğulları Cəbrayıl Məmmədov (Elnar Qarayev, Əməkdar artist), qızları Aygün (Xədicə Novruzlu), gəlinləri (Rada Nəsibova), qonşuları Əhməd kişi (Mirzə Ağabəyli, Əməkdar artist) üçüncü ailə - Leyla (İlahə Həsənova) və Zəfər Təhməzov (Anar Heybatov, Əməkdar artist), dördüncü ailə - Murad Əliyev (İlyas Əhmədov) və onun anası Mehriban -Afət Məmmədova) əsərinde dörd Azərbaycan ailəsinin deyil on, yüz, min və milyonlarla ailəni təmsil edirlər. Sənətşünas Yurı Borev "Estetika" əsərində yazır ki, bədii obraz -ümuminin fərdində ifadə olunması demək-

Rüstəm Rüstəmov, Ertəkin Quliyev - Elsevər Rəhimov, Dmitri Solntsev-Rəşad Bəxtiyarov (Əməkdar artist), David Eduardoviç Sadiyev - Corc Qafarov, Qaçay Əlizadə -Tural İbrahimov, Orxan Hacıyev - Ramin Şıxaliyev, Şamil Səfiyev - Elnur Qədirov, Tural Hacıyev - Cümüşüd Zeynalov, Vüsal Əsgərov - Cavidan Novruzov, Mübariz Mədatov - Vüsal Mustafayev hərbi qüvvələri təmsil edirlər.

Müəllif tamaşada hər iki qüvvənin ayrılmaz vəhdətini nümayiş etdirir. Tamaşada vaxtaşırı və yerində videogörüntülərdən istifadə olunur: videotəsvislər səhnənin davamı və ya əksinə səhnə video görüntülərin davamı kimi sıralanır. Ali Baş Komandanın video çıxışlarından, səfərbərlik, bir neçə şəhə-

rin raket atəşinə tutulması və sair görüntülər səhnə önü və səhnə davamı kimi təqdim olunur. Hadisələrin ardıcılığı nəticəsində video görüntülər də dramatik hadisə kimi başa düşülür.

Finalda Şuşanın, bu qədim şəhərin işğaldan azad olunması səhnələri, əsgərlərin xüsusi dəzgahla qaldırılması, sıldırım qayalara dırmanması və sair, baxımlı, inandırıcı və təsirlidir. Tamaşada həm kino, həm də kütləvi tamaşa prinsiplərindən yerində və düzgün istifadə edilib. Səhnələr qısa və lakonikdir, amma bu qısa səhnələrin mahiyyəti, hadisələrin təsir gücü böyükdür. Hər bir səhnədə baş verən hadisə özündən əvvəlki davam və inkişaf etdirir. Tamaşada səhnələrin və video görün-tülərin vahid hərəkət strukturunu Hər bir səhnədə konkret dramatik konflikt nəzərə çarpır.

Tamaşanın müəllifi səhnələr və video görüntülərdə vahid kom-

bu xalqın güvəndiyi milli ordudur. Lakin bu qəhrəman xalqa, bu yenilməz orduya rəhbərlik edən ölkə rəhbəri İlham Əliyevdir. Ölkə rəhbərinin, müzəffər Ali Baş komandanın daxil və xarici siyasəti 30 illik işğala son qoydu. Söz yox ki, müharibə şəhidsiz və qəzəbsiz ola bilməz. 3 minə yaxın qəzanımız Vətən uğrunda gedən müharibədə şəhid oldu. Minlərlə əsgərimiz qazı oldu. Nə etməli, müharibə müharibədir. Biz sevindirməyən odur ki, ölkə rəhbərinin apardığı düzgün daxil və xarici siyasət nəticəsində doğma torpaqlar mənfur düşməndən azad edildi. İşğaldan azad Vətən torpaqları əsil sahiblərinə qaytarıldı. Beləliklə dikəldi, özümüzün qəm qaldırdı, ində biz hamının gözünə utanmadan dik baxa bilərik. Biz hamılıqla bu yolu keçmişik. Bu yolla isə birçə adı var: Zəfər yolu.

Xəzər GƏNCƏLİ,
rejissor, fəlsəfə doktoru